

ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

**Кафедра екології, збалансованого природокористування та захисту
довкілля**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри, професор

 М.С. Самойлік

«2» вересня 2019 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОЦІНКА ВПЛИВУ НА НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ**

**Спеціальності 101 Екологія
галузь знань 10 – «Природничі науки»
факультет Агротехнологій та екології**

Полтава

2019

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів	3
Місце в індивідуальному навчальному плані ЗВО	вибіркова
Рік навчання (курс)	4
Семестр	8
Лекції (годин)	16
Практичні (семінарські) (годин)	14
Самостійна робота (годин)	60
Вид підсумкового контролю	Залік

2. Заплановані результати навчання

Мета навчальної дисципліни «Оцінка впливу на навколишнє середовище» запобігання погіршенню стану природних ресурсів, екосистем і здоров'я населення в процесі реалізації проектів господарських об'єктів, це певний вид оцінки екологічних ризиків на перед проектній і проектній стадіях.

Завдання навчальної дисципліни «Оцінка впливу на навколишнє середовище» є освоєння діяльності спеціально установлених державних органів, еколого-експертних формувань, набуття навичок щодо проведення науково-обґрунтованої оцінки об'єктів експертизи вимогам екологічного законодавства, санітарним вимогам, будівельним нормам і правилам тощо.

Компетентності:

загальні:

Знання та критичне розуміння предметної області та професійної діяльності.

Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня для донесення інформації та власного досвіду.

Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Здатність до участі у проведенні досліджень на відповідному рівні.

Здатність працювати в команді, використовуючи навички міжособистісної взаємодії.

Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

фахові:

Знання та розуміння теоретичних основ екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.

Здатність до оцінки впливу процесів техногенезу на стан навколишнього середовища та виявлення екологічних ризиків, пов'язаних з виробничою діяльністю.

Здатність проводити моніторинг та оцінювати поточний стан навколишнього середовища.

Програмні результати навчання:

Демонструвати розуміння основних принципів управління природоохоронними діями та/або екологічними проектами.

Компілювати принципи управління, на яких базується система екологічної безпеки.

Знати концептуальні основи моніторингу та нормування антропогенного навантаження на довкілля.

Розв'язувати проблеми у сфері захисту навколишнього середовища із застосуванням інноваційних підходів та міжнародного і вітчизняного досвіду.

Проводити пошук інформації з використанням відповідних джерел для прийняття обґрунтованих рішень.

Демонструвати навички оцінювання непередбачуваних екологічних проблем і обдуманого вибору шляхів їх вирішення.

Усвідомлювати відповідальність за ефективність та наслідки реалізації комплексних природоохоронних заходів.

Поєднувати навички самостійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень.

Підвищувати професійний рівень шляхом продовження формальної освіти та самоосвіти.

Брати участь у розробці проектів і практичних рекомендацій щодо збереження довкілля із залученням громадськості.

При вивченні навчальної дисципліни відводиться: 90 годин 3 кредити ЄКТС.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Оцінка впливу діяльності, що планується на навколишнє середовище

Тема 2. Структура і етапи проведення ОВНС

Тема 3. Порядок проведення та економічний механізм здійснення ОВНС

Тема 4. Призначення ОВНС в системі підготовки і прийняття господарських рішень

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
лекції		прак.зан	сам.роб	
Тема 1. Оцінка впливу діяльності, що планується на навколишнє середовище	23	4	4	15
Тема 2. Структура і етапи проведення ОВНС	23	4	4	15
Тема 3. Порядок проведення та економічний механізм здійснення ОВНС	21	4	2	15
Тема 4. Призначення ОВНС в систем підготовки і прийняття господарських рішень	23	4	4	15
Усього годин	90	16	14	60

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1	Етапи проведення екологічної оцінки проекту запланованого об'єкта	4
2	Загальна характеристика інформаційної бази екологічної оцінки	4
3	Громадський контроль у галузі охорони навколишнього природного середовища	2
4	Оцінка впливу на навколишнє середовище	4
Разом		14

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
Тема 1. Оцінка впливу діяльності, що планується на навколишнє		

середовище		
1	Види і основні джерела антропогенного забруднення навколишнього середовища.	8
2	Екологічні критерії оцінки вмісту забруднень в повітрі.	7
Тема 2. Структура і етапи проведення ОВНС		
3	Основні види пестицидів та екологічні наслідки їх застосування.	8
4	Оцінка радіоактивної забрудненості ґрунту.	7
Тема 3. Порядок проведення та економічний механізм здійснення ОВНС		
5	Оцінка стану еродованості ґрунту.	8
6	Фізико-хімічні методи аналізу води	7
Тема 4. Призначення ОВНС в систем підготовки і прийняття господарських рішень		
7	Загальна характеристика поверхнево-активних речовин.	8
8	Гранично допустимі концентрації окремих видів антропогенних забруднень у воді.	7
	Всього, год.:	60

8. Індивідуальні завдання

Навчальним планом з дисципліни «Оцінка впливу на навколишнє середовище» не передбачено.

9. Методи контролю

Одним із обов'язкових елементів навчального процесу є систематичний контроль засвоєння знань та підсумкова оцінка рівня засвоєння навчального матеріалу і вміння використовувати ці знання на практиці.

Контроль за освоєнням дисципліни проводиться постійно і поділяється на три види: **вхідний, поточний, підсумковий.**

Вхідний – проводиться у формі усного опитування на початку вивчення дисципліни для стимулювання навчальної праці здобувачів вищої освіти та перевірки якості опанованого матеріалу на знання основних понять попередньо вивчених дисциплін.

Поточний контроль знань здобувачів вищої освіти з дисципліни «Оцінка впливу на навколишнє середовище» в міжсесійний період здійснюється в ході всіх видів занять за формою, яку обирає викладач. Результати поточного контролю відображаються журналі обліку навчальних занять і використовуються викладачами для:

- забезпечення ритмічної роботи ЗВО;
- своєчасного виявлення важких для засвоєння розділів навчальної дисципліни і відповідного корегування навчального процесу;
- виявлення невстигаючих здобувачів і надання їм допомоги;
- організації індивідуальної роботи творчого характеру з найбільш підготовленими здобувачами.

Перевірка опанування ЗВО навчального матеріалу здійснюється такими методами: усне експрес-опитування на початку практичного заняття, а також при відпрацюванні пропущених занять. При цьому здобувачу ставиться одне або два питання, але може бути задане і питання з попереднього матеріалу (залежно від чіткості відповіді здобувача).

Відпрацювання пропущених лекцій без поважної причини здійснюється у формі усного чи письмового опитування з питань, що розглядалися на цьому занятті. Пропущене практичне заняття здобувач відпрацьовує шляхом виконання завдання, оформлення її належним чином і її захистом.

Поточний контроль ЗВО здійснюється за видами навчальної роботи:

- відвідування лекцій та ведення конспекту;
- виконання вправ на практичних заняттях;
- виконання завдань із самостійної роботи (написання рефератів за темами навчальної дисципліни).

Оцінки, отримані під час поточного контролю, враховуються при атестації ЗВО та під час виставлення підсумкової оцінки з навчальної дисципліни «Оцінка впливу на навколишнє середовище».

Підсумковий контроль спрямований на визначення рівня опанування здобувачами всього матеріалу дисципліни. Він проводиться у формі заліку за кредитно-трансферною системою оцінювання знань і умінь ЗВО.

При оцінці результатів роботи здобувачів враховується поточний контроль, як складова кредитно-трансферної системи організації навчання.

При визначенні рівня успішності ЗВО використовується 100-бальна система діагностики знань. Результатом підсумкового контролю є *залік*.

Матеріали, що стосуються методів контролю знань ЗВО, представлено у Комплексі навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни.

10. Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Види навчальної роботи ЗВО				Разом по темі
	відвідування лекцій та ведення конспекту	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань із самостійної роботи	контрольна робота	
Тема 1. Оцінка впливу діяльності, що планується на навколишнє середовище	4	5	10	24	19
Тема 2. Структура і етапи проведення ОВНС	4	5	10		19
Тема 3. Порядок проведення та	4	5	10		19

економічний механізм здійснення ОВНС					
Тема 4. Призначення ОВНС в систем підготовки і прийняття господарських рішень	4	5	10		43
Всього	16	20	40	24	100

12. Рекомендована література

Основна

1. Андрусевич А.О. Оцінка впливу на довкілля в Україні: вирішення проблеми по-європейськи. – РАЦ «Суспільство і довкілля». – 2011. – Режим доступу:<http://www.rac.org.ua/uploads/content/181/files/ocinkavplivunadovkilljavukrajini.pdf>
2. Справочник по экологической экспертизе проектов / Под ред. М.А. Пустовойта – К.: Урожай, 1986. – 191с.
3. Андрейцев В.А., Пустовойт М., Калиновский С. Екологічна експертиза: право і практика. К. 1992. – 206 с.
4. Агроекологічний моніторинг та паспортизація сільськогосподарських земель (Методично-нормативне забезпечення) / За ред. акад. УААН В.П. Патики, акад. УААН О.Г. Тараріко – К.: Фітосоціоцентр, 2002. – 295 с.

Допоміжна

1. Закон України "Про екологічну експертизу" /Екологія і закон. Кн.І. К. – 1998.
2. Закон України "Про охорону навколишнього природного середовища" /Екологія і закон. Кн.І. К. – 1998.
3. Інструкція про здійснення екологічної експертизи /Екологія і закон. Кн.І. К. – 1998.
4. Земельні ресурси України / За ред. В.В.Медведєва, Т.М.Лактіонової. – К.: Аграр. наука, 1998 – 150 с.
5. Екологічний аудит: Посібник з екологічного менеджменту і екологічного аудиту / Шевчук В.Я., Саталкін Ю.М., Навроцький В.М. та ін. – К.: Символ-Т, 1997. – 221 с.
6. Оцінка впливу на довкілля та участь громадськості: аналітичний порівняльний огляд європейського й українського законодавства та рекомендації щодо впровадження європейських стандартів в Україні. / Львів: ЕПЛ, 2013. – 96 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Бібліотечно-інформаційні ресурси, книжковий фонд, періодика та фонди на електронних носіях бібліотеки ПДАА.